

A Korsós ókeresztény sírkamra védelmének építése rutinosan ment. Rájöttem, hogy nagyon sokat számít, hogy hogyan prezentáljuk az akkori hatalom számára a védelem terveit. Még nem volt számítógép, így a szabadkézi rajz igencsak felértékelődött. Habár szerintem manapság, a számítógépek korszakában a szabadkézi rajz egyedibb, személyesebb, gyorsabban és hivebben követi az építészeti gondolatot..

Nekem az ihletet, a múzsát a nő jelentette, legyen az anya, feleség, munkatárs. A női melegség a gondolati válságon, a gondolati szegénységen is átsegített. Nézzünk meg egy női és férfi csontvázat, különösen, ha római kori sírban fekszenek. A női csontváz mellé mindig csecsebecsét, üvegecskéket helyeztek. A nő mindig adott az eleganciára, a finomságra, de ugyanakkor nagyon céltudatosan tört céljára. Érdekes, hogy a pécsi falképeken általában Éva maradt meg épségben, és Éva mindig elevebb, kacérabb. Ádám takargatja magát a fügefalevéllal, Éva kissé le is csúsztatja a fügefalevelet. Az ókeresztény hitvilágban Éva az őt megillető központi helyen van, később a középkori prudéria miatt szorult háttérbe a női test szépségének ábrázolása és ennek gyakorisága.

Der Bau des Schutzgebäudes der frühchristlichen Grabkammer mit dem Krug verlief routiniert. Mir wurde klar, dass sehr viel davon abhängt, wie wir den damaligen Machthabern die Pläne für das Schutzgebäude präsentierten. Es gab noch keine Computer und somit wurde das freie Zeichnen aufgewertet. Allerdings bin ich der Meinung, dass eine Handzeichnung auch heute, im Computerzeitalter, individueller, persönlicher ist und dem Gedanken des Architekten treuer und schneller folgen kann.

Für mich waren immer die Frauen Inspiration und Muse, sei es Mutter, Ehefrau oder Kollegin. Die weibliche Warmherzigkeit half auch in gedanklichen Krisen und gedanklicher Armut. Betrachten wir mal ein weibliches und ein männliches Skelett, besonders, wenn sie in einem römischen Grab liegen: neben einem weiblichen Skelett befindet sich immer irgendwelcher Krimskrams, Flitter, kleine Fläschchen. Frauen achteten immer auf Eleganz und Zierlichkeit, waren aber gleichzeitig auch sehr zielbewusst. Interessant ist, dass es auf den Wandgemälden in Pécs fast immer Eva ist, die unbeschädigt geliebt ist, Eva ist immer lebendiger, verführerischer. Adam bedeckt sich mit dem Feigenblatt, während Eva das Feigenblatt ein wenig hinabrutschen lässt. In der frühchristlichen Glaubenswelt erhält Eva den zentralen Platz, der ihr zusteht. Erst auf Grund der mittelalterlichen Pruderie geriet die Darstellung der Schönheit des weiblichen Körpers häufig in den Hintergrund.

The construction of the Wine Pitcher Burial Ground went smoothly. I realized that the way we present our plans to the authorities was more than important. There were no computers that time so freehand drawing had utmost significance. Today, when we do have computers, I still believe that drawing is even more unique, more personal and it can follow the concept of the architect more swiftly and truthfully and is perhaps more popular.

I have always been inspired by women, they have always represented the muse to me, be it a mother, a wife or a colleague. The warmth of women has always supported me through any creative crises, any destitution. Let us examine the skeleton of a man and a woman, especially if they are found in a grave from the Roman times. We can always find some jewellery, small phials for example beside a woman's skeleton as style and elegance has always been important for them, who otherwise are very sure-footed. Women have always been determined and most of the time successful. It is interesting that in the Adam and Eve frescos of the burial chambers in Pécs, it was always Eve whose image has survived. What is more Eve is always more lively and flirt. While Adam is trying to cover himself with the fig leaf, Eve is sliding it further down. According to the early Christian beliefs Eve occupies the place she deserves in the centre. It happened only later, owing to the prudery of the Middle Ages that the beauty and the frequency of the representation of the female body receded into the background.

huelles

Ezeréves dómnak múzeumot tervezni királyi feladat. A pécsi dóm az 1800-as évek végén átépült, és a XII. századi csodálatos kőszobrászati anyag rejtve maradt a közönség elől. Ez a feladat tornyosult elém, amikor elhatároztuk néhányan, hogy múzeumot csinálunk a dómnak.

Az új múzeum ötletét a közelben lévő a dóm apszisától néhány méterre lévő várárok kihívása sugallta: ha kiemeljük az árokból az idők folyamán feltöltött földet, akkor helyén, ürterében a várfal és a contra scarpa között reprezentatív módon, de szinte észrevétlenül elhelyezhetjük a történeti környezet zavarása nélkül a múzeumot. Ha középen kedvenc üvegszerkezetemmel „felhasítjuk” a múzeum testét, akkor pompás látványkapcsolat jön létre a dóm és múzeum között. Ebben a térben helyeztük el az Európában egyedülálló értékű szobrászati anyagot, a nyugati kaput, a népoltárt, az altemplomi lejárókat. A múzeumot belengi a középkori művészet keresztényi hitvilága.

Ein Museum für einen tausendjährigen Dom entwerfen zu dürfen, ist eine königliche Aufgabe. Der Dom von Pécs wurde Ende des 19. Jahrhunderts umgebaut und die wundervollen Skulpturen aus dem XII. Jahrhundert blieben dem Betrachter verborgen. Die Aufgabe, sie wieder zugänglich zu machen, erhielt ich, als einige von uns beschlossen, ein Museum für den Dom einzurichten.

Die Idee für das neue Museum wurde durch die Herausforderung des nur wenige Meter von der Apsis des Doms entfernten Wallgrabens inspiriert: Wenn wir die Erde, die sich im Lauf der Zeit in dem Graben aufgehäuft hatte, entfernen, könnte man an dieser Stelle, in dem so entstandenen Raum zwischen Stadtmauer und contra Scarpa auf repräsentative Weise und doch fast unbemerkt das Museum unterbringen, ohne dass dabei die historische Umgebung zerstört würde. Wenn wir den Museumskörper mit meiner Lieblingsglaskonstruktion „aufschneiden“, entsteht eine großartige Blickverbindung zwischen dem Dom und dem Museum. In diesem Raum brachten wir das in Europa einzigartige Skulpturenmaterial unter: das Nordtor, den Volksaltar, die Abgänge zur Krypta. Der Museumsrundgang wird eingeleitet mit der christlichen Glaubenswelt der mittelalterlichen Kunst.

To design and build a museum for a 1000-year-old cathedral is a royal task. The cathedral of Pécs was reconstructed at the end of the 1800s but its wonderful twelfth century sculptures remained hidden. This was the problem I had to grapple with when a few of us decided to build a museum for the Cathedral. The idea of the new museum was suggested by the challenge appearing in the form of the moat located a few metres away from the apse of the Cathedral: if we excavate the soil that has filled up the moat during the centuries we can place the museum into the space between the town walls making it representative and hidden at the same time without disturbing its historic environment. And if, using my favourite glass structure, we split the building of the museum open, we can create a spectacular connection with the Cathedral. The western gate, the popular altar, the undercroft descents and the sculptures unique in Europe could then be placed in here. The museum is filled with the atmosphere of Christian medieval art.

A szikla öble, a rozsdás acéltraverzek szerkezetén feszülő aranyzínű üvegszál erősítésű ponyvaszerkezet képezi a templom testét. Ebben közepén az ovális alaprajzú töviskoszorús keresztút a tizennégy stációs kápolnájával öblösödik. Az elliptikus alaprajzú teret felülvilágító fény vágja fel: éles fénycsík vetül be a taréjként húzóódó üvegszerkezeten keresztül.

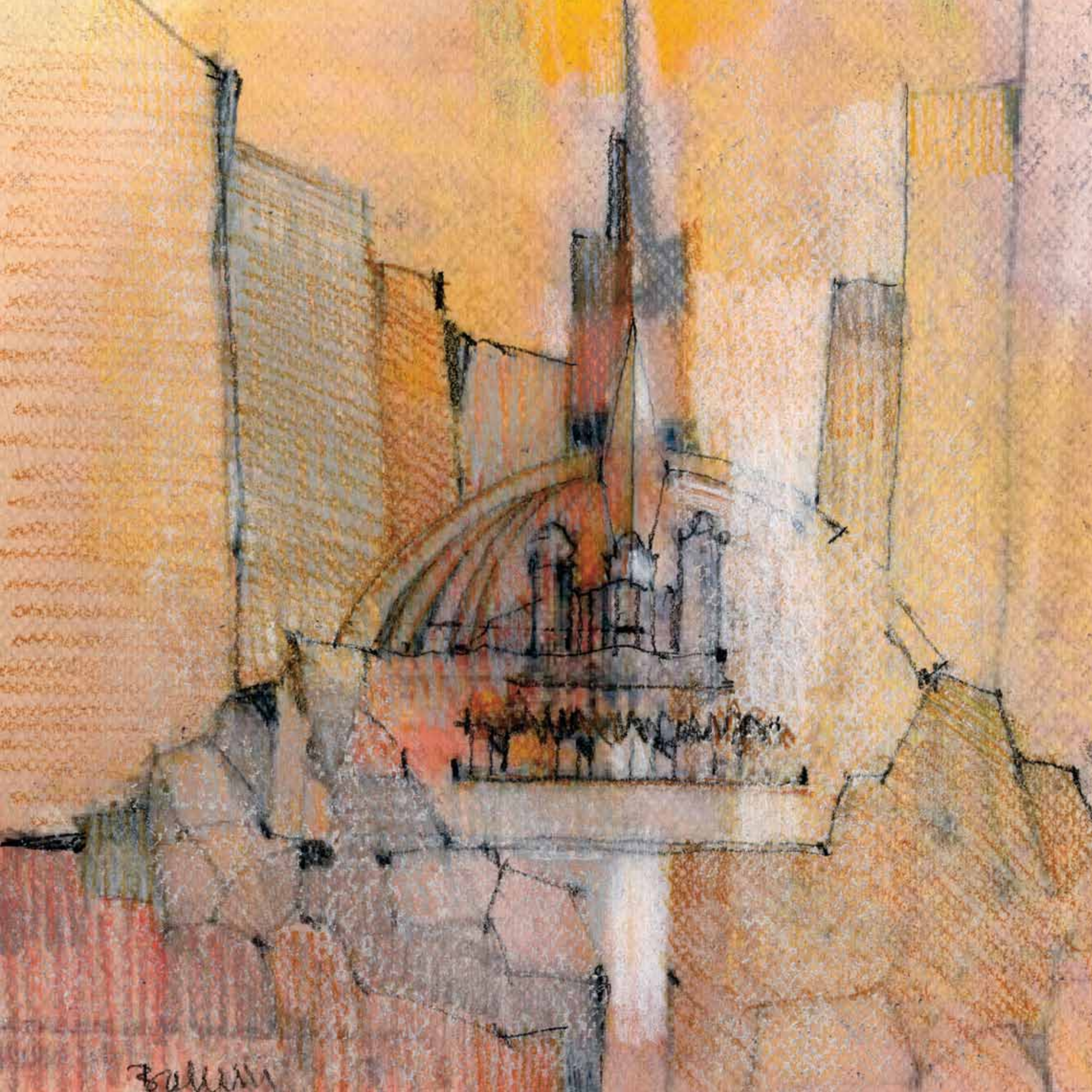
Nagy és lelkesítő kiállításon mutattuk be annak idején Zágrábban, de aztán fontosabb dolgok kötötték le a fiatal horvát államot. Most beszélünk, tárgyalunk egy kitűnő horvát festővel, Boris Svaljekkel, hogy a modellt elcserél-nénk egy képéért, mindenki jól járna, mert nála sok potentát pénzember megfordul, hátha valakit megérint a templomunk, nekem meg lesz egy jó képem.

Eine felsige Bucht und die auf einer rostigen Stahltraverse gespannte, mit goldener Glasfaser verstärkte Planenkonstruktion bilden den Corpus der Kirche. In seiner Mitte befindet sich der ovale Kreuzweg mit dem Dornenkranz und seiner Kapelle mit den vierzehn Stationen. Der elliptische Raum wird von oben einfallendem Licht zerschnitten: ein kräftiger Lichtstrahl fällt durch die sich wie ein First entlang ziehende Glaskonstruktion.

Wir haben dieses Modell damals auf einer großen und begeisternden Ausstellung in Zagreb vorgestellt, aber der junge kroatische Staat war mit wichtigeren Angelegenheiten beschäftigt. Jetzt sprechen und verhandeln wir mit einem großartigen kroatischen Maler, Boris Svaljek, um das Modell gegen ein Bild einzutauschen. Das wäre zu beiderseitigem Vorteil, da bei ihm zahlreiche finanzkräftige Potentaten verkehren und wer weiß, vielleicht gefällt ja einem von ihnen die Kirche, und ich hätte ein schönes Bild.

The hollow of the rock and the canvas structure reinforced by golden fibreglass stretched over corroding steel traverses form the body of the church. Inside we can find an oval Way of the Cross with its fourteen stations appearing as the crown of thorns. The elliptic space is lit from above: a sharp light enters through the glass structure stretched out as a cockscomb.

There was a great and passionate exhibition introducing the project in those days in Zagreb, but the young Croatian state was occupied with other important things that time. Today we are in negotiation with an excellent Croatian painter, Boris Svaljek, to exchange the model for a painting. It would be to the benefit of everyone as he meets a lot of financiers and hopefully one will be moved by our church, and I will have a great painting.

Ballin

Énekek éneke

Az asszony teste költemény,
mit különös ihletésben
írt be a természet csodás
emlékkönyvébe az isten.

Igen! az ihlet szállta meg
s ringatta teremtő lázba,
s a merev, lázadó anyagot
művészileg leigázta.

Valóban énekek-éneke
az édes asszonyi forma,
és mintha minden karcsú tag új
csodás-szavu versszaka volna...

(Fordította: Babits Mihály)

Das Hohelied

Des Weibes Leib ist ein Gedicht,
Das Gott der Herr geschrieben
Ins große Stammbuch der Natur,
Als ihn der Geist getrieben.

Ja, günstig war die Stunde ihm,
Der Gott war hochbegeistert;
Er hat den spröden, rebellischen Stoff
Ganz künstlerisch bemeistert.

Fürwahr, der Leib des Weibes ist
Das Hohelied der Lieder;
Gar wunderbare Strophen sind
Die schlanken, weißen Glieder...

In Rot 7., 2010

Pastell, Buntstift, 30 × 30 cm

The Song of Songs

The woman's body is a song
Written by God the Lord
In nature's giant diary
When the spirit guided His word.

Ah yes, the hour favoured him,
The God was quite art-inspired;
He worked till the brittle rebellious stuff
Left nothing to be desired.

Indeed, the woman's body is
Of all songs the most sublime;
How marvelous its stanzas are,
And the white limbs' flawless rhyme...

(Translated by Felix Pollak)

In Red 7, 2010

Pastel, colour pencil, 30 × 30 cm

8/11/11